

Minulý čas prostý a průběhový

Minulý čas prostý

A) Forma

Pravidelná slovesa

Věta oznamovací: I worked/He worked

Zápor: We did not work/Amy did not work

Otázka: Did Harry work?

Záporná otázka: Did Bess not work?

Stažené tvary: I didn't work/Didn't he work?

Minulý čas má u pravidelných sloves ve všech osobách stejný tvar. Tvoří se koncovkou -ed.

Pravopisné změny

Ke slovesům zakončeným na -e se v angličtině přidává pouze -d: like - liked

U sloves zakončených na -y, které následuje po souhlásce, se -y mění v -i: carry - carried.

Ale: play - played, protože před -y předchází samohláska.

U jednoslabičných sloves, která jsou zakončena souhláskou, před níž předchází jednoduchá samohláska, anglický jazyk koncovou souhlásku zdvojuje kvůli zachování výslovnosti: stop - stopped.

Stejně se zdvojuje koncové -l: travel - travelled.

Minulý čas - nepravidelná slovesa v angličtině

Anglický jazyk má pro některá slovesa zvláštní tvary: go - went, buy - bought atd.

V přehledech nepravidelných sloves je tento tvar uváděn na druhém místě.

Otázku i zápor tvoří anglický jazyk stejně jako pravidelná slovesa: I went - Did you go?

Pomocné sloveso did se v otázce a záporu neuzivá u slovesa to be a u modálních sloves.

Were you a student? Was he in London? Carl was not at home. Bryan was not happy.

Could Bob sing? Could he come? I could not swim. He could not stay.

Stejně jako přítomný čas nemá v angličtině pomocné sloveso *do* v otázkách, kde je tázací zájmeno podmětem (viz čas přítomný), ani minulý čas nepoužívá *did*.

Who met Cain? (who je zde podmětem) Kdo Caina potkal?

Who did Cain meet? (who je zde předmětem) Koho Cain potkal?

Záporná otázka vyjadřuje obvykle údiv.

Didn't they know it? Copak jsi to nevěděl?

B) Základní užití

1. Minulý čas prostý vyjadřuje v anglickém jazyce děje, které byly ukončeny v určenou dobu v minulosti, a to v následujících případech.

a) Pokud je ve větě určena doba, kdy děj proběhl.

I came home at 6 o'clock.

Přišel jsem domů v šest.

They got married in 1992.

Vzali se v roce 1992.

b) Pokud se na určitou dobu v minulosti ptáme v otázce.

What time did Corrie come home?

V kolik Corrie přišla domů?

When did they get married?

Kdy se vzali?

c) Pokud ze situace vyplývá, kdy v minulosti se děj odehrál.

He was born in Canada.

Narodil se v Kanadě.

The Darwins built a house in Kent.

Darwinovi postavili si dům v Kentu.

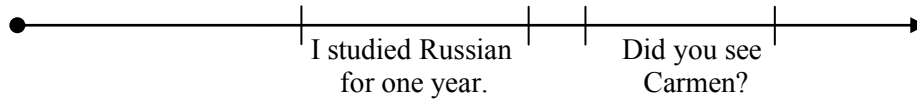
V obou případech víme, že tyto děje patří do minulosti - bylo to tehdy v Kanadě a v Kentu.

2. Minulý čas prostý popisuje v angličtině minulé aktivity, které trvaly po určitou dobu, jejichž doba sice není ve větě určena, ale o nichž víme, že byly ukončeny v minulosti a nepokračují do současnosti.

I learnt Russian for one year.

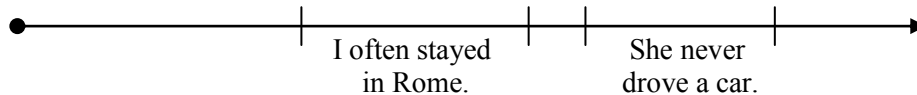
Učil jsem se rusky rok.

Znamená to, že jsem studoval ruštinu rok, ale teď už ji nestuduji.
 Did you see Carmen? Viděl jsi Carmen?
 Ptáme se někoho, kdo se vrátil ze Španělska, jestli během svého pobytu viděl Carmen.
 Toto užití je možno vyjádřit graficky.

3. Minulý čas prostý užíváme v angličtině pro opakovaný děj v minulosti.

I often stayed in Rome. Často jsem býval v Římě.
 She never drove a car. Nikdy neřídila auto.

4. Anglický jazyk užívá tento čas při líčení minulých dějů ve vyprávění.

Charles entered the hall and looked around. He took off his coat and put it on a chair. He was at home at last.

Charles vešel do haly a rozhlédl se kolem. Svlékl si kabát a položil ho na židli. Konečně byl doma.

Minulý čas průběhový

A) Forma

Věta oznamovací: I was working/We were not working

Zápor: Clark was not working

Otázka: Was Pamela working?

Záporná otázka: Were we not working?

Stažené tvary: David wasn't working/They weren't working/Wasn't Stacey working?

Angličtina minulý čas průběhový tvoří slovesem *to be* v minulém čase a příčestím přítomným plno-
 významového slovesa, které se tvoří koncovkou -ing.

B) Základní užití

Jestliže anglický jazyk minulý čas prostý používá k vyjádření dějů v minulosti ukončených, čas minulý průběhový je vyhrazen pro činnosti v minulosti nedokončené.

From 10 to 12 I washed my car.

Mezi desátou a dvanáctou jsem umyl auto.

From 10 to 12 I was washing my car.

Mezi desátou a dvanáctou jsem umýval auto.

I washed (umyl jsem) - děj začal v 10 hodin a skončil ve 12 hodin, proběhl v určitou dobu.

I was washing (umýval jsem) - děj mezi desátou a dvanáctou probíhal, začal předtím a skončil potom.

The sun set.

Zapadlo slunce.

The sun was setting.

Zapadalo slunce.

V češtině vyjádříme rozdíl mezi ukončeností a neukončeností děje slovesným videm (umyl jsem, zapadlo - dokonavý, umýval jsem, zapadalo - nedokonavý). Neodpovídá ale vždy prosté nebo průběhové formě.

Čas minulý má v angličtině průběhovou formu pro nedokončený děj, který probíhal nepřetržitě, v jednom sledu. Pokud činnost probíhala ve více časových intervalech nebo ji rozdělíme (popisujeme více činností), musíme v angličtině užít pro minulý čas formu prostou, protože jde o jednotlivé dokončené děje.

Yesterday I was working in the garden.

Včera jsem pracoval na zahradě.

Yesterday I worked in the garden and on my house.

Včera jsem pracoval na zahradě a na domě.

V první větě popisujeme jedinou souvislou činnost, můžeme proto použít minulý čas průběhový. Ve druhé popisujeme dvě dokončené činnosti, užijeme proto minulý čas prostý.

Tom was watching TV on Sunday.

Tom se v neděli díval na televizi.

Tom watched TV in the morning and in the evening. Tom se díval na televizi ráno a večer.
V první větě jde o nepřetržitou nedokončenou činnost, ve druhé větě o činnost, která probíhala ve dvou časových úsecích, jde tedy o dva dokončené děje.

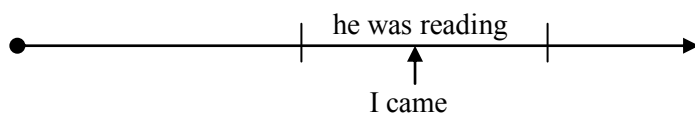
Příklady nejčastějšího užití minulého času průběhového

1. Při popisu dvou minulých dějů, které probíhaly současně.

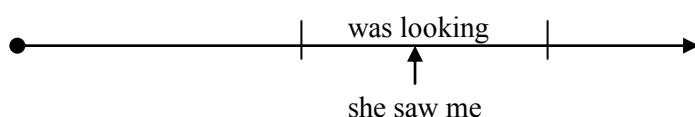
Minulý čas průběhový přítom vyjadřuje, že šlo o děj delší a že začal před jiným, kratším dějem vyjádřeným minulým časem prostým a pravděpodobně po něm také pokračoval.

When I came, my father was reading a newspaper. Když jsem přišel, tatínek četl noviny.

Toto užití je možno graficky znázornit takto:

I was looking at the trees, when she saw me. Díval jsem se na stromy, když mě uviděla.

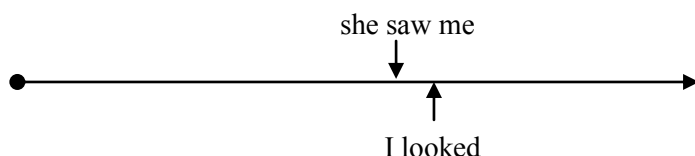

V obou případech už nějakou dobu probíhal určitý děj (he was reading, I was looking), a v tom se odehrál v krátkém okamžiku jiný děj (I came, she saw).

Srovnejte s následujícím příkladem:

When Dolly saw me, I looked at the trees. Když mě uviděla, podíval jsem se na stromy.

V tomto případě neprobíhají oba děje současně, ale po sobě. Nejdřív mě uviděla a potom jsem se podíval na stromy. Užijeme proto v angličtině v obou větách minulý čas prostý.

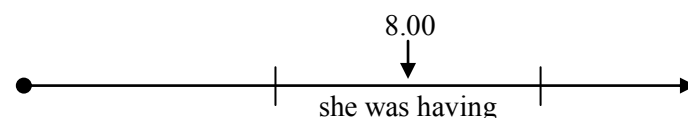

What were you doing, when I rang you up? Co jsi dělal v okamžiku, když jsem ti volala?
What did you do, when I rang you up? Co jsi udělal poté, co jsem ti zavolala?

2. Při popisu děje, který probíhal před daným okamžikem v minulosti a pravděpodobně i po něm.

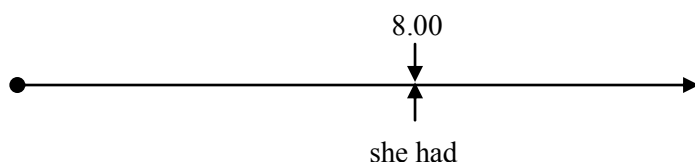
At 8 o'clock Jane was having a bath. V osm se Jana koupala.

Znamená to, že už před osmou byla ve vaně a po osmé tam ještě nějakou dobu zůstala.

At 8 o'clock Jane had a bath. V osm se Jana vykoupala.

Tato věta znamená, že se v osm hodin Jana začala koupat.

3. Užívá se k popisu stavu (který jistou dobu trval), kdežto prostou formu má minulý čas v angličtině vyhrazenou k vyprávění děje.

The sun was shining. Jack and Jill were lying on the beach. Jack was reading a book and Jill was sleeping. All of a sudden, Jack raised his head. Jill woke up. Something happened.

Svítilo slunce. Jack a Jill leželi na pláži. Jack četl knihu a Jill spala. Najednou Jack zvedl hlavu. Jill se probudila. Něco se stalo.

4. Může být užit v anglickém jazyce místo času minulého prostého, chceme-li dát najevo, že nešlo o nic významného, že se prostě jen cosi dělo.

Yesterday I was talking to my neighbour.

Včera jsem si popovídal se sousedkou.

Nešlo o nic důležitého, prostě jsme si popovídali. Nevíme, kdo rozhovor začal, a je zřejmé, že k rozhovoru nebyl žádný zvláštní důvod.

Srovnajte

Yesterday I talked to my neighbour.

Včera jsem si promluvil se sousedkou.

V tomto případě jsem jí potřeboval něco sdělit, oslovil jsem ji proto, že jsem měl k tomu důvod.

On Friday I was riding a bike.

V pátek jsem si zajezdil na kole.

Sdělujeme pouze, jak jsme trávili pátek. Neměli jsme žádný zvláštní důvod, abychom jeli na kole.

On Friday I rode a bike to school.

V pátek jsem jel na kole do školy.

Sdělujeme, že jsme z jistých důvodů jeli na kole, i když normálně třeba chodíme pěšky.